

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **H.**, so sídlom v P., proti žalovanej **V. D.**, bývajúcej v K., o **zaplatenie 1 089,52 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 4 C 212/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. januára 2013 sp. zn. 6 Co 193/2012 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom zo 17. augusta 2012 č.k. 4 C 212/2012-32 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu 422,73 € s 8,76 % ročným úrokom z omeškania od 12. mája 2010 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 25,35 € a to všetko v splátkach po 50 € mesačne s účinnosťou od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku až do zaplatenia, pod následkom straty výhody splátok. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. V odôvodnení súd prvého stupňa uviedol, že žaloba žalobkyne na zaplatenie sumy 1 089,52 € s príslušenstvom je dôvodná iba čiastočne. V danej veci ide o zmluvu spotrebiteľskú, preto ju bolo nutné posudzovať v súlade s ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Okresný súd dospel k záveru, že v danej veci ide o predbežne formulovanú štandardnú úverovú zmluvu, ktorej obsah žalovaná nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť. Z predmetnej zmluvy vyplýva iba to, že výška úverového rámca pri poskytnutí revolvingového úveru bola dohodnutá na sumu 30 000 Sk a výška mesačnej splátky predstavovala 1 200 Sk. Z úverovej zmluvy nie je možné zistiť ďalšie podmienky poskytnutia a splácania úveru. Tieto sú zakomponované v úverových zmluvných podmienkach tvoriacich

prílohu zmluvy, sú vytlačené drobným písomnom takmer nečitateľným. Podľa názoru súdu prvého stupňa je možné dôvodne pochybovať, či sa s podmienkami poskytnutia a splácania úveru žalovaná mohla skutočne oboznámiť. Z uvedeného dôvodu súd prvého stupňa považoval úverové zmluvné podmienky tvoriace prílohu úverovej zmluvy za neplatné, pretože vzhľadom na spôsob ich prezentácie a samotný obsah sú pre spotrebiteľa, ktorý má podľa nich plniť, nezrozumiteľné a nemohol sa s nimi riadne oboznámiť pred uzavretím zmluvy. Ďalej okresný súd uviedol, že žalobkyňa má nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo žalovanej tým, že prijala plnenie na základe týchto neprijateľných zmluvných podmienok. Žalovaná je teda povinná vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 422,73 €, pretože prijala plnenie do výšky 2 331,05 € a žalobkyni vrátila iba 1 908,32 €. Okresný súd poukázal na ust. § 879f Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľské zmluvy uzavreté pred 1. aprílom 2004 sa museli dať do súladu s ust. § 53 a § 54 Občianskeho zákonníka účinného od 1. apríla 2004. Pokiaľ tieto neboli dané do súladu, sú neplatné po uplynutí troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Žalobkyni súd priznal aj úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Vo zvyšnej časti návrh spolu s úrokom z omeškania ako nedôvodný zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že náhradu trov pomerne rozdelil, keďže obaja účastníci mali vo veci iba čiastočný úspech.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. januára 2013 sp. zn. 6 Co 193/2012 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania účastníkov potvrdil. V druhom výroku žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti (§ 201 ods. 1 O.s.p.), vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti ako aj v časti náhrady trov konania je potrebné podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť. Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že v danom prípade uvedená zmluva patrí nepochybne svojím obsahom medzi spotrebiteľské zmluvy. Znenia spotrebiteľských právnych noriem sú všeobecne známe. Odvolací súd mal za to, že žalobkyňa podniká v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov a má na rozdiel od spotrebiteľa vyššiu úroveň informovanosti. Žalobkyňa konala v rozpore s ustanoveniami spotrebiteľského práva, pretože jej snahou bolo obísť cez rôzne zmluvné dojednania upravené v rámci ťažko čitateľných a neprehľadných podmienok zahrnutých v úverových zmluvných podmienkach, ktoré spotrebiteľ nijako nemal možnosť ovplyvniť.

Odvolačný súd sa preto v celom rozsahu stotožnil so všetkými skutkovými i právnymi závermi napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutých častiach výrokov a na tieto ako na svoje pre ich správnosť len poukázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súd prvého stupňa správne rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni len to, čo doposiaľ z prijatého plnenia nevrátila, pretože žalobkyňa sa nemôže domáhať plnenia, ktoré vyplýva zo všeobecných zmluvných podmienok, keďže súd prvého stupňa ich správne považoval za neplatné. O trovách rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietla, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedla, že podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím je podľa názoru dovolateľky aj rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti. Dovolaateľka ďalej namietla, že súd prvého stupňa a ani odvolací súd dostatočne neodôvodnili, prečo z uvedených dôvodov (pre neplatné úverové podmienky) by mala byť neplatná celá zmluva. Napokon uviedla, že podáva dovolanie aj s poukazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., pretože rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť. V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno totiž dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, iba ak to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj

proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť tejto časti dovolania žalobkyne z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva – napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

So zreteľom na to by dovolanie žalobkyne bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť tejto časti dovolania žalobkyne preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľka zastáva názor, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka

občianskeho súdneho konania. Žalobkyňa v súvislosti s namietaním, že došlo k procesnej vade tejto povahy, v dovolaní uviedla, že jej odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom samotným rozhodnutím, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti. Vo svojom dovolaní však žalobkyňa neuviedla, akým spôsobom jej bola vydaním predmetného rozhodnutia odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať.

Súdna prax Najvyššieho súdu vykladá ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. extenzívne. Zastáva totiž názor, že k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím (por. napr. R 23/1994, R 50/1997, R 5/2005, R 6/2008, R 37/2011). Za takéto rozhodnutia sa považujú procesné rozhodnutia, ktorých dôsledkom je skončenie konania bez rozhodnutia v merite veci alebo bez meritórneho posúdenia opravným prostriedkom napadnutého rozhodnutia, ak sú nesprávne. Najčastejšie ide o uznesenia o odmietnutí podania, alebo o zastavení konania pre nesplnenie niektorej procesnej podmienky, alebo o odmietnutí odvolania. Ak takéto rozhodnutia nie sú správne, odníma sa nimi účastníkovi konania procesné právo na rozhodnutie o veci samej, teda o predmete sporu (merite veci), alebo procesné právo na preskúmanie odvolaním napadnutého prvostupňového rozhodnutia v odvolacom konaní. O takúto procesnú situáciu však v súdnej veci nejde. Súd prvého stupňa rozhodol o čiastočnom priznaní nároku a odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť. Konanie teda bolo ukončené rozhodnutím v merite veci a následne bolo meritórne posúdené odvolacím súdom. Z tohto dôvodu o odňatí možnosti konania pred súdom samotným rozhodnutím odvolacieho súdu hovoriť nemožno.

Dovolateľka ďalej uviedla, že rozsudky súdov nižšieho stupňa nie sú dostatočne odôvodnené. Konkrétne namietala, že súdy nedostatočne odôvodnili, prečo posúdili predmetnú úverovú zmluvu v celosti za neplatnú.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že vyššie uvedená námietka dovolateľky taktiež nie je dôvodná.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46

a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (pozri IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne, zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu (I. ÚS 241/07).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku (v danom prípade aj s poukazom na § 211 O.s.p.) súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie uznesenia bolo presvedčivé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, prečo žalobkyni priznal iba nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (pre neplatné zmluvné podmienky), prečo žalobe vyhovel len z časti. Rovnako odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil (aj s poukazom na obsah a dôvodnosť odvolania). Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ/ka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu (napr. I. ÚS 188/06).

K námietke žalobkyne, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď aj R 43/2003 a R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania vymenovanú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže žalobkyňou bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

V danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1

O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.), navyše jej ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2013

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová